

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Literatură bisericească.

Articolul apărut sub acest titlu în coloanele foii noastre, a aflat viu răsnet în cercurile cetitorilor, și am și publicat unele ecouri, pentru a da și cetitorilor cuvântul în afaceri de interes obștesc.

Trebuie să lămurim însă pe cetitori, de cu bună vreme. Articolul n'a fost scris din redacție, ci ni l-a trimis un vechiu prietin și colaborator, care cunoștea mai de aproape, de pe vremea când era în Blaj, munca și jertfele, ce s'au adus pentru susținerea și îmbunătățirea acestei foi.

Ecourile ce s'au repetat, și se continuă încă, în legătură cu acest articol, s'au publicat și ele, pentru ca cetitorii și corespondenții noștri sărguincioși, să fie în curent cu vederile preoțimei noastre în acest punct.

Noi nu ne-am spus cuvântul încă și așteptăm până la încheierea anului, să vorbim cu date concrete — negru pe alb, — pentru a ne lămuri situația în împrejurările schimbate. Dacă e vorbă să spunem însă și noi câteva observații în chestia aceasta, o facem cu obiectivitatea, cu care privim orice acțiune publicistică, cu program declarat bisericesc. E destul de trist, că chiar în zilele noastre, când elemente străine de sufletul și credința poporului, străbat din ce în ce mai mult și în sânul masselor, să nu avem un scut puternic, cu care să prindem toate săgețile înveninate ale dușmanilor. Presa cu caracter pronunțat creștin, ni se reduce la *trei* organe, cari apar la intervale destul de lungi.

Vor putea ele să înfrunte toate primejdiile, cari se năpustesc asupra bisericii și credinței noastre?

Vor putea ele să țină piept cu toate atacurile, ce se strecoară vădit sau printre șirurile publicațiilor străine, ce se vând cu un crucer pretutindeni?

Vor putea să contrabalanseze toate scrierile volante, cari se răspândesc pe prețuri bagatele, sau chiar gratuit în toate satele noastre?

Cu greu.

Scriptis scripta opponenda — spune principiul.

Și noi avem un scut așa de neînsămnat în fața săgeților, ce se asvâră de pretutindeni.

Deocamdată credem, că nu poate fi vorbă de „Unirea“ de zi, când nu știm dacă o vom putea susține pe viitor și așa, cum am pornit-o în vremea din urmă. O foaie de zi nu se susține din contribuțiile abonenților, ci din mărirea mecenajilor, cari înțeleg marea importanță a presei. Să spună redacția — și mai ales administrația — ziarului „Alkotmány“, câte sute de mii a încassat dela clerul înalt romano-catolic, ca să nu succombe sub greutatea sarcinilor ce îl copleșiau! Și să spună repausatul „M. Állam“! Cum venim noi să ne avântăm deodată la o foaie de zi, când mecenajii presei române creștine par a nici nu se fi născut încă?

Să rămânem deci așa cum suntem — și să ne împlinim datoria de scriitori și susținători ai presei ce o avem, în împrejurările date. Și dacă mâne se va ivi la orizont gestul generos al mecenatului necunoscut, să ne încheiem rândurile și să lărgim coloanele scrisului nostru.

Până atunci să rămânem *statu quo*, în ce privește jurnalistica; sunt destule terene de manifestare, ce ni-se impun.

Să ne gândim la bibliotecile ieftine, în cari se răspândesc ideile

socialiste și ateiste, la broșurile pornografice, ce se răspândesc cu prețuri bagatele, realizând venituri enorme.

Ce opunem noi acestei pleve a tiparului?

Avem noi, cum au cătolicii bisericii apusene, broșuri de propagandă, ce se vând cu prețuri minimale, în care se tratează, în o ușoară formă literară chestiuni de credință și moravuri?

Avem măcar *traduceri* din acele minunate broșurile ale nemților și ungarilor, cari se răspândesc cu miile și zecile de mii, în sânul credincioșilor?

E un teren așa de rodnic acesta — și avem la îndemână atâta muncitori, cari s'ar angaja să-l cultive.

Avem numai aci o pleiadă întreagă de preoți cu studii mai înalte și cu aptitudini literare; avem în alte centre bisericești de asemeni; — și avem pe tot întinsul provinciei noastre bisericești preoți râvnitori și cu cunoștințe frumoase, cari ar putea să ia parte la această acțiune nobilă, fie ca autori, fie ca traducători și răspânditori ai acestei acțiuni nobile. Și avem la spatele noastre sute de mii de credincioși, cari cer pâne, *mai multă pâne sufletească* — et non est qui frangeret eis...

Câtă vreme noi preoții nu vom fi *cu adevărat* convinși despre extraordinara putere și importanță a presei, vom pierde tot mai mult terenul de sub picioare, și va veni în curând vremea — să nu dea Dumnezeu să vie, — când glasul nostru va rezbi numai cu mari storfări să ajungă la suprafață, în vreme ce publicațiile mai mult sau mai puțin certate cu ideile creștine, vor trona tot mai biruitoare, massele.

Atunci va fi târziu!

Goana împotriva lui Barkoczy. Încă pe la sfârșitul zilelor ministerului revoluționist se porni o goană neînfrântă în contra șefului secției administrative din ministerul de culte Baronul Barkoczy Sándor. De ani încoace nu a fost zi lăsată de Dumnezeu, că foile francmasonilor și jidanilor să nu dea năvală asupra acestui neînfricat bărbat, care are curajul a se mărturisi de catolic și de a apăra și interesele creștinilor în sfera lui de activitate. Căci asta e păcatul Baronului Barkoczy, că bazat pe principiul suum cuique, mai ia în apărare creștinii cu așezămintele lor împotriva ovreismului și ateismului atot cutropitor. Goana aceasta a degenerat în denunțări și insinuări perfide, a ajuns a fi chiar și obiect de interpelare în dietă, unde se spuneau lucruri grave ministrului de resort despre „manoperele” lui Barkoczy. Nu puteau să-i ierte francmasonii, că el sprijinește congregațiile Mariane în gimnaziile de stat, iar pe profesorii congregaționiști îi favorizează la avansări.

Când în urmă declară Barkoczy, că da el sprijinește aceste societăți menite a întări tinerimea în idei și sentimente creștine și că nu e aplicat a încredința vre-un post de conducător unuia, care e ateist, se făcu o groaznică larmă în Israel. Mai întâi s'au adunat profesorii și fiindcă reuniunea lor regnicolară se razima în mare parte pe profesorii din Pesta, cari vezi Doamne, sunt în considerabilă sumă jidani și francmasoni, au inferat procedura lui Barkoczy, luând o hotărâre, ce a jignit și sentimentul creștin. La hotărârea aceasta a răspuns priorul dominicanilor din Panonhalma și al prenonstratensilor, cari au repășit din reuniune. Pilda acestora au urmat-o sute de alți profesori creștini, „Alkotmány” publică zilnic proteste contra procedurii clișei francmasonice și adrese de alipire față de Barkoczy din toate părțile. Noi sperăm, că

acum odată nu vor fi atât de lași acești 90% catolici, ca să retireze în fața unei mișcări atât de caracteristice la noi în țară Ungaria.

Correspondințe.

Sfințire de clopote.

Hotoan, la 31 Octombrie 1911.

Amăsurat timpului, în care trăim, cu multă și neobosită strădanie trebuie să muncim pe toate terenele vieții, spre a ne putea asigura loc onorific în șirul celorlalte neamuri conlocuitoare, și a ne conserva ființa noastră etnică.

Mai presus de toate, cultură intelectuală și morală, cât de multă trebuie să ne agonisim, aceasta este condițiunea *sine qua non*, este punctul de mănecare sigur, spre a putea face progrese de valoare în toți ramii vieții noastre publice.

Unde așezămintele culturale nu lipsese unde acele sunt conduse cu deplină conștiință și cu energie, acolo bunăstarea materială a poporului și spiritul de jertfă pentru tot ce-i nobil și măreț, progresează văzând cu ochii.

În marginea Sălajului, aici la periferia românismului în spre apus (m. noapte), este o comună mică, parohia gr.-cat. *Seuca*, aparținătoare diocesei de Gherla, care abea numără 715 suflete, dintre cari români 603, ceilalți de alte confesiuni.

Preotul Vasile Mureșan, în etate aproape la 70 ani, conduce destinele acestei parohii și astăzi, tot cu același zel, cu aceeași inteligență și energie, ca și în vremea tinerețelor sale.

Ajătura școlii de stat milenară, (ridicată întru memoria lui Kölcsey, care aici fu născut), românii își susțin o școală confesională, adaptată conform recerștelor legii, pe care o conduce harnicul doctore I. Toduț.

Pe 4—5 ani înainte, aici s'a format un cor instrumental cu flaute și trompete din 18 membrii, cari execută cântări și jocuri naționale de și-e drag a-i asculta.

În vara trecută s'a compus un cor vocal, ce cântă pe note, din ambele sexe, pe care l'a instruit D. Sámboan, domiciliat în Buda-pesta. Cântările liturgice și cele naționale le execută cu atâta precizie, de-și vine a crede, că nu sunt ei țărani, aduși dela coasă și dela sapă.

Latifundiile nemeșesti odinioară, aproape 2 mii jugh, sub înțeleapta conducere a preotului, mai toate au ajuns în mâinile poporului.

Promontoriile de vîi după devastările filoxerei rămânând pustii, asemenea mai toate le-a cumpărat poporul dela străinii de din afară, pe cari plantându-le de nou, azi reprezintă o avere însușit de cum au fost cumpărate. Acestea iară la îndemnul și exemplul preotului, care singur produce la an 3—4 sute Hect. l. must de vin — vestit, cum a fost totdeauna vinul de Seuca.

Astfel ajuns poporul în bune condițiuni materiale și crescut în spirit și evlavie creștinească, anul acesta a putut fi în stare a concurge cu sume considerabile spre ași zidi o biserică frumoasă ce se impună jurului întreg și care, la 10 Septembrie a. e. a fost binecuvântată și dată în folosința cultului public dumnezeesc. La timpul său în „Unirea” a publicat un raport despre actul acesta măreț, fiind apreciate după vrednicie meritele tuturor factorilor și colaboratorilor la ridicarea sionului dumnezeesc.

FOIȚA.

La poala unei cruci.

Un flutur mic cu aripi albe
Ca praful de pe crin,
S'a fost pornit pribeag prin lume,
Robit de-un gând senin.

Să-și cate-un colț de țărișoară,
Cu'n crâng frumos de flori,
Cu'n cer stelin și vrajă multă,
Ce nu știe de nori.

Și 'n sbor ușor plutea drumețul
Să-și afle cuibul drag,
Dar altcum e croită soarta
Sărmanului pribeag.

Zădarnic urcă bietul verme
A gândului cărări,
Căci colțul nu-i. Și e zădarnic
Avântu-i cătră zări.

Ca un drumeț bătut de vremuri
Ca fluturul pribeag,
M'am frământat și eu în lume
Să aflu cuibul drag.

Și l'am aflat, o Maică Sfântă
Sub umbra unor nuci,
În pacea unei vechi biserici,
La poala unei cruci.

A. Nan.

Stă pe-un vârf de grui...

Stă pe-un vârf de grui capela
Și privește 'n fundul văii,
Cum s'apropie cu prapuri,
Fetele și cu flăcării!

Clopotele, clopotele,
Ajung liniștea s'o spargă!
Patru inși saltă coșciugul,
De pe strămoșeasca targă,

Și-l strecoară-apoi cu funii,
În ocnița de noroi;
Iar de-asupra lui gorunii
Zbatu-și aripa de foi.

Toți zburdalnicii din vale,
Vor avea un loc pe grui;
Eu nu am nici loc sub soare,
Căci am plâns pentru destui!

C. Seche.

Pustiu.

Plopilor despoiați de frunză
Stau pustii și triști în noapte,
Nu mai sună lin în șoapte,
Plopilor despoiați de frunză.

Vântul aprig îi lovește,
Frunza cade jos cu jale
Și mănunchi o-adună 'n cale
Vântul aprig, ce-i lovește.

Raza lunii călătoare
Printre crengile uscate
Pe cărare se abate
Raza lunii călătoare.

Par'că-i raza rugăciunii,
Care 'n suflet se așează
Și pustiu-i luminează,
Par'că-i raza rugăciunii.

Aur. Negurd.

Scrisoare din Viena.

— Ziua morților. —

O zi neguroasă de toamnă, ca toate celelalte, au și Sfinții și odată cu ei morții. Numai oamenii simțesc și gândesc altfel, parecă, în această zi ca în celelalte. Se adună în cete mari și așteaptă în liniște solemnă tramvaiele număroase întocmite aume

La biserica cea veche, din bârne alcătuită, erau niște clopoțele, rămase ca tristă mărturie a timpurilor de opresiune și marea sărăcie a bietului român, destinat a munci pentru alții mai toată viața sa.

O biserică modernă ca cea nouă, trebuia provăzută cu clopote corespunzătoare și glasul părintelui sufletesc n'a răsunat în pustie, făcând iarăș apel la inimile generoase a poporenii săi...

Trei clopote nouă, turnate la fabrica lui Novotny, cu sunet armonios, ca la o catedrală, împodobesc azi internul turnului acoperit cu aramă roșie.

Sfințirea acestor clopote s'a îndeplinit în 29 I. c. cu mare asistență, servind 10 preoți în frunte cu protopopul tractual. După săvârșirea sfinței Liturgii și după predica ocazională rostită prin preotul din Hotoan, s'a făcut în liber, sfințirea apei și cele trei clopote stropite cu aghiasmă, a fost binecuvântate cu ceremonia mărețată, proprie ritului nostru bisericesc.

Clopotul cel mare apasă 375 kg. și a costat 1250 cor. Intreagă suma aceasta alară de 400 cor. dați din fundațiunea Ioan Borzan, a fost conferită din partea marinimșilor poporeni din loc.

Al doilea clopot apasă 199 kg. și a costat 700 cor. dăruite de Ioan Gavriș cu soția sa Iuliana Sfura, cari se află în Aurora din America. Ei au mai dăruit 300 cor. și la zidirea bisericii. Despre acest mecenat este vrednic a se ști, că sub curatorimea sa, în Aurora — America, s'a edificat o biserică gr-cat. cu 30.000 coroane, despre care foile străine de acolo constată, că este o podoabă a orașului unde este ridicată.

Al treilea clopot, care are greutatea 103 kg. și a costat 360 cor., a fost turnat pe spesele oferite de către poporeanul Ioan Șaitoar cu soția sa Floarea Nemeș. La edi-

ficarea bisericii încă au dat peste 700 cor. iar împreună cu alți harnici poporeni a stat zi de zi în ajutor cu statul și cu lucrul până la terminarea zidirii noului lăcaș dumnezeesc.

Jertfele materiale și munca grea prestată de către poporeni acestei parohii, împreună cu preotul lor neobosit, întru ridicarea și înzestrarea bisericii, vor fi pentru viitorime cea mai clasică mărturie despre hărnicia lor, despre iubirea de lege și de neam.

Cu toate, că fapta bună și nobilă de sine se laudă, am dorit să aduc la publică cunoștință aceste fapte mărețe, ce sunt un frumos decor a bătrânului nostru confrate V. Mureșan, cu toți împreună să ne bucurăm de rezultatul ostenelelor unui confrate merituos și să servească de exemplu celor chie-mați ca să-i urmeze.

V. P.

Reviste.

Războiul italo-turc. S'au petrecut toate așa, precum am schițat noi la început. Italienii au ocupat țărmul Tripolitaniei dimpreună cu porturile fără multă vărsare de sânge, deoarece miliția turcească era într'o situație prăpădită și desperată. Turcii s'au retras în interiorul țării și așteptau întărituri de acasă. Adecă așteptau ajutor dela slăbănogul, căci Turcia acasă este într'o situație și mai deplorabilă și vegetează numai din mila puterilor europene, cari nu știu la caz de moarte cum să o împartă. Italienii

ajunși stăpâni pe țărmii mării și pe porturi fără multă vărsare de sânge, au crezut turcului, că s'a supus de voie bună și într'o proclamație au promis locuitorilor pacinici arabi și turci toate drepturile, câte un popor cult, le acoardă subjugăților săi. Și în marinimositatea aceasta italienii atâta au fost de creduli, încât nici armele nu le-au confiscat dela Arabi și Turci, crezând, că aceștia s'au împăcat cu situația de bună voie. Parcă n'au cetit istorie și de perfidia turcului n'au auzit. Așa s'a întâmplat că s'a răsunat cumplit credulitatea italienilor. Turcii revenind, au atăcat orașul Tripolis, conspirând cu locuitorii de dinlăuntru orașului. La un moment dat întreg orașul a fost înarmat. Întăriturile și șanțurile italienilor au fost prinse între două focuri și bravii soldați italieni se rostogoliau ca muștele în țărână loviți de glonț și de iatagan. Cu un eroism, despre care va mai vorbi istoria, le-a succes în urmă totuși italienilor să alunge ostirea turcă, făcând o mulțime de prinsonieri, iar pe cei răsculați sever i-au pedepsit. Care a fost aflat vinovat imediat a fost împușcat. În urma aceasta făcutu-s'a mare tăraiboi în gazetele mondiale despre »măcelul« din Tripolis, de omorul oamenilor nevinovați, de crudelitatea italienilor și pe urmă vin aceleași foi și restabilesc adevărul despre crudelitatea și sălbătăcia arabilor.

Acasă în Constantinopol se fabrică mereu telegrame despre victorii strălucite turcești. Ba Mahmud Selket, ministrul de războiu turcesc, nu se sfiște a publica știri oficioase despre capitularea oștirea italiene în Tripolis și despre captivarea comandantului suprem italian, generalul Caneva. Și ce e mai semnificativ, că știrile aceste turcești oficioase au zăpăcit lumea câteva săptămâni acasă în Turcia și în afară. Acum vine cruda realitate și îi reduce pe toți la adevăr. Căci turcul tot turc e și în veacul al doauăzecilea

*

China. În China s'au petrecut într'o lună minunate lucruri. Aceea, ce n'a crezut nime că se va face cândva, că China se devină stat constituțional, e adevăr. Dinastia temându-să de revoluționari, a dat constituție împărăției, împărțind astfel mărirea și puterea cu corpurile legiuitoare. Cu toate aceste revoluționarii n'au depus arma, căci lor acum nu constituție le trebuie, ci — republică. Telegramele mai nouă vestesc, că și capitala țării Pekingul e în mâinile lor,

impresie unitară și satisfăcătoare. Pare că anume a fost zidită așa, ca să găsească într'însa cine ce dorește. Și peste tot emblema austriacă: vulturul de aur menit, parecă, el să împace toate contrarietățile și să netezească toate asperitățile.

Urcăm și noi într'un colț al „Opern-Ring-ului și plecăm pe un drum lung și fără stațiuni în spre cimiterul central („Zentral-friedhof“).

Nu știu: e impresia deosebită a zilei sau înșas religiozitatea adâncă și serioasă a acestui popor, sau poate și una și alta, care le impune o atitudine atât de sărbătorească? Aceasta ne „impune“ și nouă, și stăm sfinți, pătrunși și noi de fiorul măreției care trece prin toți.

După o alergare de aproape un ceas de vreme ne oprim la intrarea principală a cîntirului, a cărei coloană uriașă ne amintesc colosurile egiptene.

Biserica situată în mijlocul cîntirului ne pregătește surprize și mai minunate. Elementele cele mai eterogene se intruchipează într'însa cu atâta armonie. Poarta principală cu coloanțele ei puternice și cu treptele cele multe amintesc străvechiul templu al împăratului Solomon așa după cum ni l-a eternizat Biblia. Piramidele colosali, cari o aprijinesc de-o parte și de alta, sunt evident egiptice. Cupola și pictura (Hristos șezând măestros pe tronul Său de împărat, apoi judecarea din urmă deasupra altarului, precum și cei patru evangeliști) sînt bizantine. Altarul apusean. Și totuși ansamblul îți dă

În cîntirim apoi ordine exemplară. Cu tot numărul mare al celor învredniciți de morminte de onoare („Ehrengräber“), totuși au știut chibzui astfel Nemții aceștia înțelepți, încât să mai rămână multe locuri în „disponibilitate“. Nu intrăm în amănunte căci ne-am duce prea departe.

Și ce ordine în popor! Neindrumați de polițai sau de altcineva, ei din propriul lor îndemn se înșiră doi câte doi în rânduri lungi, frumoase, aproape militare și cercează mormintele aleșilor lor. Cum să nu fie viitorul al Germanilor, când întru toate se arată un astfel de element de ordine și de disciplină?!

Vienezul.

Epigrame.

Unui funcționar.

Acuzat de grele crime
Ai eșit victorios,
Căci s'a constatat, că toate
Le-ai comis... oficios.

Dr. V. Bărlău.

căci trupele, pe cari guvernul le trimite împotriva lor, desertează în tabăra dușmanului fără multă vorbă. Foile spun, că dinastia s'a refugiat deja în interiorul țării.

*

Franța. Chestia marocană. În sfârșit după îndelungate desbateri s'a încheiat norocos și mult agitatul conflict marocan. Se știe, că francezii de mult pândeau ocaziunea, ca să-și pună piciorul și în Maroc, singura țară în nordul Africei, care era încă independentă între vastele posesiuni franceze. Tulburările interne, lupta pentru tron a diferiților sultani, îi dase în sfârșit prilej Franței, ca să întrevină în favorul unuia — indiferent care — și cu aceasta se instăpânește asupra Fezului, capitala țării. Deslegarea aceasta rapidă a chestiei marocane aduse într-o gravă situație Germania, care încă aștepta de mult ocaziunea, ca să capete vre-o parte la timpul său din Maroc. Îndată ce trupele franceze ocupă deci Fezul, apar și naile de războiu ale Germaniei pe țărmul vestic al acestei țări în portul Agadir. Conflictul între Germania și Franța a fost astfel inevitabil. Glasuri provocatoare se ridică și dincoace și dincolo de Rin și era pe aci să erumpă războiul franco-teutonic cu urmările lui incalculabile, când li succese diplomației a localiza focul unui mare războiu. Se porniră pertractările, cari acum se sfârșiră favorabil. Ambele țări sunt îndestulite cu rezultatele obținute și deși mai există elemente, cari strigă războiu și aici și dincolo, opinia publică răsuflă totuși mai ușor și e veselă de rezultat.

Așadar: Franța capătă supremația asupra Marocului cu toate consecințele ei, e datoare însă de a asigura comerțul liber pentru toate statele. În schimb abzice în favorul Germaniei de un teritor de mai bine de 200 mii □km. în Congo de mijloc, care trece în posesiunea Germaniei, Conflictul astfel tranșat urmează ca învoiala dintre acestea două state puternice să treacă și prin corpurile legiuitoare. În Germania s'a și început desbaterea asupra tratatului acesta în Reichstag.

Noutăți.

Știri personale. Un ziar din Cluj a adus azi o știre gravă despre sănătatea Escelenței Sale I. P. S. metropolit Victor, care după-cum se știe petrece în Pesta, în sanatoriul Grünwald, unde Luni i-s'a făcut o operație succesă. Spre bucuria tuturor știrea, care alarmasă tot publicul nostru, nu s'a adevărit. Redacția noastră a telegrafat imediat d-lui *secretar* Iacob Popa, care însoțește pe înaltul bolnav. Răspunsul primit e deplin liniștitor. Escelența Sa se simte bine după operație.

Iată telegrama în întregime:

Aurel C. Domșa

Balázsfalva.

După operația foarte bine reușită de ieri, părintele Mitropolit se află deja în condiții excelent de bune, așa încât peste câteva zile va fi deplin restabilit.

IACOB POPA.

Din Arhidieceză. Cu terminul de 15 Decembrie 1911 se escrie concurs pentru restaurarea parohiei Seplac districtul protopopesc al Fărăgăului. Iar cu terminul de 30 Nov. la stațiunea de învățator secundar din comuna Girbom districtul protopopesc Seheș; — de învățator din comuna Silvașul de Câmpie districtul protopopesc Cătina; — de cantor-învățator din comuna Spătac districtul protopopesc Blaj; — de inv. din comuna Comana inf. vicariatul Făgăraș; — de cantor-învățator din comuna Șermășel districtul protopopesc Cătina; — de cantor-învățator din comuna Poeni districtul protopopesc Morlaca și de cantor-învățator din comuna Ernotfaia districtul protopopesc Reghinul-săsesc.

Promoție. În 11 Noembrie a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în științele juridice d. Ioan Maior — fost elev al institutelor din Blaj și fiul vrednicului protopop al Aiudului Ioan Maior.

Convocare. „Despărțământul Kolozsvár-Cluj, aparținător reuniunii învățătorilor din

Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“ în sensul §. 21 din statute, își va ținea adunarea de toamnă la 26 Noembrie st. n. a. c. în Felek—Feleac.

O carte folositoare. Subt titlul *Comasația* a apărut în edițiunea societății tipografice, Pallas, o cărticică de 100 pag. compusă anume pentru micii economi, în care se tratează amănunțit foloasele comasării. Afară de aceea se spune amănunțit, pe baza legii de comasațiune toate lucrările ce sunt în legătură cu comasarea, ca cererea, spesele de comasare, darea în posesiuni ș. a. Recomandăm această carte tuturor, costă 1 coroană.

Pentru păgubiții din Kecskemét. Ministrul de finanțe a avisat primăria orașului Kecskemét, că va propune dietei să se dea 7 milioane împrumut celor păgubiți prin cutremurul din vară. Sumele până la 2000 cor. se vor da fără camătă, cele mai mari cu 2%. Replătirea se va face în condiții favorabile.

Revista „Flacăra“. A apărut acum în 23 Oct. v. în București revista „Flacăra“ sub direcția dlui C. Banu, având de colaboratori pe cei mai de seamă scriitori români. Primul număr, care se prezintă într'un format și o execuție tehnică elegantă — imprimat în atelierele Socec — are pe coperta albăstrie fotografia măiestrului Delavrancea. În corpul revistei se află apoi chipuri de actualitate și caricaturi de Iser. Sumarul primului număr e următorul: Poetul poezie de Gheorghe Coșbuc, De vorbă cu Delavrancea: Ce este Irinel, de P. L. Un vis de I. G. Duca. Revoltă de Radu D. Rosetti. Toamna de St. O. Iosif. Domnu Hube de D. Anghel. Caragiale de Atta Troll. Umbre ale trecutului de M. Sadoveanu. Tăblițele unui ursuz de Alcest. Franz Liszt de Donna Sol. Mihail Eminescu de Ion Scurtu. Cronica teatrală de P. Locusteanu. Un cuvânt de C. Banu. Ecouri. Bibliografii, etc. Redacția și administrația, strada Parfumului Nr. 3. București. — Revista apare săptămânal cu material bogat și variat și costă pentru Ardeal numai 8 cor. pe un an, sau 4 cor. 50 fil. pe 1/4 an. Nu putem în deajuns recomanda această excelentă revistă, care promite a deveni podoaba revistelor românești, având colaborarea unor condeie de talia celor a domnilor: Coșbuc, Viăhuța, N. Gane, Brătescu-Voinești, Ion Gorun, Sadoveanu, Anghel, Gârleanu etc.

Nu beți apă! Mai mulți profesori de chimie și medici din Paris, după cercetări amănunțite, au constatat, că apa de beut, are mare rol în dezvoltarea reumei. Așa d. ex. doctorul Repin și-a făcut experiențele pe animale, și anume pe cloțani și iepuri de casă. Într'o comună cea mai mare parte a locuitorilor suferea de reumă și medicul

NEUMANN M.

furnisor al curții și camerei ces. reg.

în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

comunal zicea că nu poate fi alta cauza, decât apa de beut. Dr. Repin le-a dat și cloșanilor și iepurilor să beie apă de aceasta, și nu peste mult, și pe aceste animale se puteau observa simptomele reumei, cari numai atunci s'au îmbunătățit, după ce li-se da apa fiartă cu totul au dispărut simptomele, numai la acelea animale cărora Repin le-a dat apa curățită de toate sărurile topite în ea. Din acestea experiențe s'au convins că reuma a fost produsă de unele săruri, ce le conține apa. Va se zice compoziția apei de beut are mare rol la producerea reumei.

Dela Predeal la Brașov în 15 minute. În săptămâna trecută, un tren de marfă din România cu 11 vagoane pline cu marfă și 2 goale a ajuns pe linia ferată ungară care e foarte plecată, și fiind și umedă, mașinistul nu l-a putut opri până în Brașov. Distanța dela Predeal până la Brașov care e de 30 km. a parcurs-o în 15 minute ceea ce ar corespunde unei celerități de 120 k.-metri pe oră. Va se zice trenul a înaintat cu o celeritate de două ori mai mare decât cea normală, așa că nu e de mirat spaima mecanicului Ioan Popescu care când s'a dat jos la Brașov, nici nu știa pe ce lume se află. De iuteala cea mare osiile roților au început să se topească în urma căldurii foarte mari, ce s'a dezvoltat în rotire.

Sicinski Miroslav este numele studentului rutean, care ucise înainte de aceasta cu doi ani pe locșitorul polon al Galiției contele Potocki. E cunoscut, cu rutenii din Galiția nu au o situație chiar de invidiat față de polonii favorizați din Viena, așa încât conflictele polono-rutene sunt la ordinea zilei la ori-ce prilej. Cum însă polonii au o mulțime de boieri, cari trăiesc tot în îngâmfarea veche, cu care și-au gătat împărăția, așa pe bietii ruteni — sărăcimea țării — îi stăpânesc cum le place. Un student apoi Sicinski Miroslav se hotărî să-și răsbune neamul și cerând audiență la guvernatorul țării contele Potocki, îl impușca pe acesta în palatul propriu. Fu pius și judecat la moarte, care se schimbă de Maiestatea Sa în prinsoare de 20 ani, la întrevinerea văduvei lui Potocki. Acum vine senzaționala știre, că a fugit din temnița din Stanislau. Fuga l'a pregătit-o un comitet rutean dela Kiev. Au corupt păzitorii și apoi a dispărut. Autoritățile se înțelege sunt desperate.

Financiare. Dela Beclean primim comunicarea, că la institutul de credit „Minerva“ de acolo s'a ținut, după reorganizarea institutului înțelesuri cu banca „Economul“ din Cluj, prima ședință plenară a direcțiunii sub presidența Dlui protopop Gregoriu Pușcariu asistând și delegații „Economului“ și cu această ocaziune constatându-se bunul mers al afacerilor, s'au luat în deplină armonie toate dispozițiile pentru consolidarea acestei bănci atât de importante pentru un întreg mare ținut românesc. Intre altele s'a aprobat gestiunea noului director executiv Domnul Pompeiu Făgărășianu, preot s'a ales vicepreședinte Domnul Valeriu Vertic, s'a constatat stabilitatea depunerilor și creditelor și s'a pertractat chestiunea fuziunii cu institutul „Schinteia“ din Tăureni, pentru a concentra toate forțele economice din ținut. Având institutul „Minerva“ concurența alor trei institute străine din loc

merită tot sprijinul publicului românesc și mai ales pentru că oferă pentru depuneri un etalon excepțional de 6 (șase) %.

Boalele de cari mor oamenii în Germania. Oficiul imperial de igienă din Berlin în zilele trecute a publicat statistica boalelor de cari mor oamenii în Germania. Casurile cele mai dese de moarte sunt urmarea slăbirei senile, ceea-ce din 1.05 milioane cazuri de moarte, e cauza în 106000 cazuri. De slăbiciune corporală înăscută tot din atâtea cazuri au murit 73000 copii. Din naștere 3000 femei, și din alte urmări ale nașterii 35000 femei. În tuberculoză pulmonară 91000, în altfel de tuberculoză 14000, în aprindere de plămâni 90000, în alte boale ale organelor de respirat 61000, și în influență 6500. În arterioscleroză 98000, în boale de stomach 140000, în apendicită 3700. Mulți oameni mor de apoplexie de creier și de inimă, și anume 40000, iar alte boale de nervi au omorât 55000 oameni. În rac au murit 53000, în tifus au murit 2600. În vârsat au murit 2300, în faveninare de sânge 5000. Dintre boalele de copii pojarul, a secerat viața al lor 11000 copii, șcarlatul 10000, difteria 15000. De moarte silnică sau sfârșit 38000 oameni; dintre aceștia 14000 s'au sinucis, 1300 au fost asasinați și 22700 prin accidente.

Fanatismul evreesc. Un caz revoltător s'a petrecut ieri în Hajdunánás. Un tânăr evreu adânc pătruns de eternele adevăruri ale „Palmudului“, în fanatismul său absurd, și-a luat îndrăzneala a scuipa sf, semn al creștinătății, crucea adorată de atâtea milioane de popoare, tocmai în mijlocul unui public numeros. Anume un preot venind dela înmormântare, dimpreună cu însoțitorii defunctului, un băiat ducea crucea în funte. Evreul încarnat se apropie de cruce cu cea mai mare obrăznicie, apoi o scuipă. Văzând preotul și faptul acesta revoltător al gîntei hebraice, îl trase la răspundere. Iar evreul îi răspunde așa peste umăr, că lui îi e permis a scuipa ori și unde-i place. Evreul a fost înprocesat îndată din partea harnicului preot. Iată o nouă dovadă despre fanatismul evreesc.

Va apărea în curând:

Calendarul „Unirii“

pe anul 1912, care va cuprinde afară de alți articoli de cuprins literar și economic toate momentele și fazele vrednice de eternizat dela marile serbări național-culturale de azi vară dela Blaj. Calendarul va avea și frumoase ilustrațiuni și în forma aceasta va fi de sigur o carte foarte practică.

Prețul 70 fl.

Comande se pot face de pe acum la redacția »Unirii« sau »Tipografia seminarială«.

Partea Literară.

SUFLET PRIBEAG, după Szjevercev.

I.

Bătrâna, sgomotoasa Romă e adânc mișcată de năpraznica veste:

— Impăratu-i în doaga morții.

La început nime nu voia să creadă, zicând, că e o vorbă goală, scornită de dușmanii lui Tiberiu, cari nici decum nu erau îndestuliți cu domnia lui pacinică.

Vestea însă din ce în ce cucerea tot mai mult teren în inimile norodului, căci isvorea chiar din palatul împărătesc și cu tremur pe buze o povesteau servitorii în taina ungherelor de stradă.

Svonul despre moartea domnitorului din zi în zi devenea tot mai trist... tot mai sfâșietor... Ba unii ziceau că Tiberiu ar fi înveninat din partea dușmanilor săi, dar vestea aceasta în curând fu desmintită, căci medicii și specialiștii n'au aflat în el nici urmă de venin, ci au afirmat cu unanimitate, că împăratul a fost paralizat.

Vestea aceasta a fost de ajuns, rînd pe rînd îl părăsira aproape toți amicii și servitorii...

Dar iubitul său comandant, iubitul său Arvidiu cu vre-o câțiva servitori credincioși nu l'au putut lăsa numai singur pe patul morții, ci îngrijau de bietul Tiberiu și-l mângăiau în clipele desnădejdiei.

II.

— Mi-a venit la cunoștință — zise bătrânul servitoriu Albanu — că cu vre-o câțiva ani mai înainte s'a ivit în Ierusalim un tânăr evreu, care-i capabil de a vindeca nu numai cele mai periculoase morburii, dar învie chiar și morții. Oare să nu trimitem după el Cezare?

Ochii bolnavului s'au înflăcărat.

— Nu, nu trimite, și te grăbește tu spre Iudea, caută-l... caută-l Albanu dragă și adu-l cu tine! — răspunde împăratul pătruns de nădejdea vindecării.

— Du-mi trirema mea iubită, desfăi larg pânzele de purpur și adu-l la mine pe omul acela! Iute iute! murmură Tiberiu cu un glas potolit.

— Conform mandatului tău le voi face toate și medicul evreu încurund va fi la tine, Cezare! — răspunde Albanu însuflețit, apoi aplecându-se până la pământ în fața împăratului, eși din chilie.

Vâslașii au și apucat spre mare, ca să pregătească cea mai bună triremă pentru bătrânul servitoriu al împăratului.

Abia trecură două zile dela plecarea lui Albanu spre îndepărtata Iudee și în Roma deja se și povesteau cele mai fantastice vești despre această călătorie. Iși frământau oamenii creierul cu tot felul de combinații, ba unii mai inventioși au scoruit chiar și înfiorătoare veste că împăratul a murit, dar îi tănuiesc moartea, ca nu cumva poporul să se rescoale înainte de vreme.

Tiberiu încă trăia, deși boala înrăutăta-l slăbise, încât nu mai putea să se prezenta mulțimei, ca nu cumva să dea anză la noi turburări.

Pește Roma se pogoară vâdlul negru al desperării și agitării...

III.

Albaniu grăbea mereu, vâslașii iar trimisă ca o pasăre ușoară alerga pe lăcușii mării adormite. O avântau binișor vâslele puternice ale sclavilor. Mai târziu s'a infiripat un zefir molatec și așa de lin se juca cu pânzele purpurii. Mai ajuta și el.

Călătoria lungă, obositoare și plină de neastâmpăr avu un sfârșit norocos. Naia a debarcat. Roibi semeti și iuți ca vântul îl purtau pe trimisul lui Tiberiu spre Ierusalim. Când a auzit Pilat din Pont, locotînătorul Iudeii, vestea sosirii sale, a rămas pe-o clipă încrămențit, apoi a alergat mai repede ca șoimul spre întâmpinarea sa; să-i facă o primire cât se poate de solemnă.

Albaniu îi anunță locotînătorului porunca împăratului și își exprimă călduroasa dorință de-al vedea numai decât pe bărbatul acela, care știe vindeca toate boalele, ba învie chiar și morții...

Pilat schimba colori și nu știa ce să-i răspundă solului.

Abia cu vre-o câteva zile înaintea sosirii lui Albaniu, locotînătorul lipsit fiind de curaj, a aprobat rugarea sinedrului evreesc și a bătrânilor, cari doreau moartea lui D-zeu omul...

L'au și restignit. Vestea învierii impluse întreaga Iudee, dar Albaniu ca om străin n'a putut ști nimic despre aceasta.

Pilat plănuia un gând iscusit, că deocamdată v'a amâna mărturisirea păcatului și în restimpul acesta va iscodi ceva scuze.

— Știi Albaniu — zise în sârșit Pilat bărbatul acela călătorește prin întreaga Iudee, prin toate regiunile ei și ne trebuie o vreme bună până îl vom afla...

— Cam în câtă vreme l'am putea afla? — îl întreabă Albaniu agitat.

Locotînătorul căzu în confuzie și își frământă creierul, că oare cum ar putea scăpa din încurcătura.

Apoi zise în sine: „Cam în atâta vreme, în câtă voi putea ajunge eu în Roma, ca se mă scuz personal împăratului“.

Și gândia în felul acesta. Și nu-i era rău planul.

Apoi răspunse solului în un ton de superioritate.

— Cam în treizeci de zile.

— E tare mult, dar ce să facem, dacă mai iute nu se poate. Cantă-l, iar eu voi aștepta până mi-l vei aduce — îi zise Albaniu în o voce încărcată de durere. Apoi s'a despărțit de Pilat. Locotînătorul îndată a plecat spre Roma, dar în tăină.

IV.

Îngândurat se plimba sluga credincioasă a împăratului pe străzile Ierusalimului, purtându-și gândul departe... spre terminul pus de Pilat. Cum rătăcea așa fără țintă, deodată se pomeni în frumosul parc de masini, ce mândri își înalță cununile în aier chiar în imediata apropiere a orașului.

Nu-și putea da seama unde-i.

Atunci se îndreaptă spre el o femeie uscățivă și palidă, cu un chip gânditor și-l întreabă cu glasul tremurător:

— Nu ești cumva tu solul împăratului, carele cauți pe medicul cu mare renume al Iudeii?

Albaniu aruncă o privire curioasă asupra femeii necunoscută apoi îi zise:

— Eu sunt. Tu știi doar unde se află el acum?

— Înzădar îl mai aștepti acum. El deja-i acolo — răspunse arătând spre ceriu.

— Nu-i drept femeie. El trăiește. Locotînătorul mi-a promis că-l v'a căuta.

— Dacă dorești, eu îți pot spune totul referitor la el, căci sunt una din învățăcelele sale. Numele lui este Veronica.

Albaniu s'a învoit cu bucurie și cu atâta dragoste ascultă povestea Veronicei. Când a înțeles însă moartea zguduitoare și învieră sa plină, de farmec, a erupt în plâns.

— Ce să-i răspund acum împăratului, ce alinare îi voi duce pentru boala sa înfloritoare?... V'a peri... știu... v'a peri în paraliza-i crâncenă — repetă sluga bătrână, căzută în desperare.

— Moșule! Văd că durerea îți izvorește din adâncul sufletului și așadar îi sincră. Vreau deci și eu a contribui câtuși de puțin la îndreptarea sortii nefericitului tău stăpân — zise Veronica în tonul compătimirii.

— Vino dar cu mine!

Cu pași grăbiți se strecurară Albaniu și Veronica pe străzile Ierusalimului. Se opriră în fața unei căstioare secunde, cu un aspect săracăcior. Portița cenușie, scobită de dintele vremii se deschise și ei intrară.

Veronica își scoase cu grije din lădiță neprețuita sa comoară: chipul lui Isus, care se afla pe bucata aceea de pânză, cu care-și șterse El... Mântuitorul față pe drumul Călvăriului.

— Iată — zise ea — acesta-i chipul aceluia, pe care-l cauți tu cu atâta dragoste și dela care aștepti să-ți vindece stăpânul.

Albaniu privea uimit la chip.

— Vindemi-l mie Veronică. Te rog vindmi-l și eu și-ți voi plăti cum tu nici nu poți crede — exclamă solul.

— Nici-când! Nici moartea nu mă v'a despărți de chipul Măiestrului și D-zeului meu!

Albaniu căzu pe-o clipă în vârtejul gândurilor, dar îndată se secuiese zicându-i:

— Dacă nu v'oești să mi-l vinzi, vino cel puțin cu mine în Roma! Vino de-i arată chipul acesta stăpânului meu, împăratului... Se poate tare ușor să-l vindeci, fără tu atunci vei fi cea mai fericită femeie de pe pământ. Te vei bucura de cinste și avuție mare...

— Moșule eu n'am lipsă nici de una, nici de alta. Eu sunt destul de fericită și în liniștea acestor patru pereți bătrâni. Dar dacă chipul ti va putea ajuta stăpânului tău, eu cu cea mai mare plăcere vin cu tine la Roma — răspunse Veronica.

Slugă veselă nu mai putea să piardă nici o clipă. Era fericit, era în culmea fericirii, căci știa că domnul său v'a fi în curând sănătos ca și el. Nici n'a mai zăbovit după răspunsul lui Pilat, ci plecă la drum spre Roma dimpreună cu Veronica, care își lipi cu drag la sine chipul Mântuitorului...

V.

Din întâmplare naia pe care călătorea locotînătorul Iudeii, ajunse mai târziu la țarmurile peninsulei decât trimisul împăratului, care ducea pe Albaniu și Veronica.

Paraliza lui Tiberiu din zi în zi devenea tot mai insuportabilă. Medicii și profesii săi nu mai știau ce-i de făcut. Privirea lor fără nici o rază de nădejde îl înfrica și mai mult pe bietul împărat și par'că simțea că în curând are să-i vină moartea.

Întru adevăr, cât de trisă-i vieța unui paralytic — murmură el adese în sine — căci el îi eschis din societatea oamenilor și servește ca o pildă îngrozitoare celor din jur! O moarte de erou, un ascuțit de sabie e de-a se preferi totdeauna vieții acesteia într'adevăr amară. Căci nici nu trăiești, nici nu mori!

Dar în adâncul sufletului său tot mai trăia un strop de speranță.

Albaniu se va reîntoarce din Iudea și-i va aduce pe medicul acela făcătoriu de minuni, și împăratul se va însănătoși.

— Albaniu s'a reîntors și a adus cu sine o femeie — îi anunță lui Tiberiu un glas sfelnic.

— Să vină la mine! — exclamă cu bucurie bolnavul și îndată i-a fulgerat prin minte gândul:

„Poate că medicul acela evreu nu-i bărbat, ci femeie“.

— Să trăiești stăpânul meu! — îl salută sluga credincioasă și încearcă a-și învinge sentimentele de agitare din suflet.

— Unde-i medicul făcătoriu de minuni? — îl întrerupse împăratul.

— Vai, Cezare, el nu mai trăiește — murmură bătrânul cu durere, l-a omorât poporul cu permisiunea marelui tău locotînătoru, alui Pilat din Pont.

— Cum de l-a dat voie?! — exclamă Tiberiu violent. — Cine-mi va aduce acum mult așteptata vindecare? — adăuse cu un glas sugrumat.

— El a murit, dar a și înviat! — grăi Veronica domol, ca o apă lină-lină. Ea până acum a tot tăcut, dar văzând durerea, întristarea împăratului, a pășit înainte și s'a apropiat de pat. — El îți va trimite vindecare!

Împăratul privea cu mirare la femeia stăeînă și-o întreabă abia șoptind:

— Dar cum? cum?

Veronica desfăcu încet năframa adusă cu sine, iar trăsurile blânde ale Mântuitorului ajunseră în bătaia ochilor aprinși ai lui Tiberiu.

— Roagă-l... roagă-l împărate și el îți va trimite mult dorita vindecare! — vorbi femeia în un ton aproape profetic.

Un sentiment deosebit, o frică netăcută îi cuprinsă întreaga ființă alui Tiberiu. El — stăpânul unei semilumi — s'a coborât din pat și a căzut cu fața la pământ... la picioarele Veronicei, care ținea în mâni comoara fără margini, chipul lui Dumnezeu omul.

S'a întâmplat minune: paralyticul dispăru cu toate urmările-i înspăimântătoare. Tiberiu se făcu sănătos. Puterea brațelor îi reveni. Îndată a și eșit în for, ca să-l vadă românii, și astfel se pună capăt faimelor despre mörbül său incurabil, cari umpluseră toată Roma.

Albaniu și Veronica au fost răsplătiți cum nici prin gând nu le-a trecut, dar cea mai prețioasă răsplătă pentru Veronica a fost făgăduința împăratului, că nu va prigonii pe creștini.

VI.

La două zile după vindecarea împăratului, sosi și Pilat din Pont în Roma.

Se grăbi spre palatul împărătesc și-și ceru audiență la împăratul.

Tiberiu îl primi mâniaș și înainte de-a zice ceva îl întrebă restit:

— Pentru ce nai cerut deciziunea Romei, înainte de-a permite restignirea aceluia medic ovreu, despre a cărui putere vindecătoare vorbește azi toată lumea?

Locoținătorul incremenit nu știa ce să-i răspundă în grabă domnitorului infuriat.

— O, Cezare! după legile lor, el a fost vrednic de moarte, iar eu n'am cutezat a lucra în contra voinței poporului — respunse Pilat incurcat.

— Să-ți tacă gura mincinoasă! strigă Tiberiu apăsând de mână și porunci să-i sevestreze toată averea, să-l despoaie de înalta sa dignitate și să-l exileze în Galia.

Sumețul locoținătoriu al Iudeii nu așteptase o lecție tocmai așa de aspră, și nici n'o putu suporta, căci în trista presară a plecării sale în exil își curmă el însuși viața. Se aruncă în sabie.

VII.

— Aruncați în Tiberu cadavrul hădos! — demândă împăratul, când îi veni la cunoștință moartea lui Pilat — să-și spele păcatul pe fundul apei.

Porunca împăratului se îndeplini îndată.

Mulțimea dornică de senzații ducea cu agomot și strigăte cadavrul sinucigașului și învârtindu-l de vre-o câteva ori deasupra apei, îl scufundă.

Indată ce cadavrul nefericitului locoținătoru se coborî la fund, o strajnică furtună începu a biciui oglinda Tiberului.

O seară și o noapte întreagă s'a frământat apa. Fulgerile, trăznetele și urletele furtunii nu s'au conținut nici cu revărsatul sorilor. Dar dimineața valurile resboinice ale Tiberului s'au încordat din toată puterea lor uriașă și au aruncat la tărâm cadavrul lui Pilat.

— Nici Tiberul nu-l primește! — șopteau romanii înspăimântați — de bună samă că-i va fi mare păcatul înainte cerului.

— Dacă nu și-a luat canonul în viață, trebuie să și-l iee după moarte — observă un bătrân sfătos.

— Da, da; așa-i, — se auzi din mulțime glasul aprobării și cadavrul sinucigașului fu pus la drum deja în ziua aceea, spre deșertul Galic.

VIII.

Ajunseră în Bienne. Acesta a fost locul destinat pentru exilarea lui Pilat. La porunca împăratului îi aruncară cadavrul în râul Rhone.

Sufletul său rebel însă nici aici nu-și află liniștea.

Precum Tiberul, tot așa și Rhone, s'a umflat, se porni un vifor turbat, ce urlă ca un nebun noaptea întreaga, iar dimineața cadavrul nefericitului locoținătoriu fu aruncat de undele revoltate pe uscat.

Indată se adună comitetul bătrânilor din Bienne, la cari s'au mai alăturat și auguri înțelepți și după o consfătuire îndelungată rosti unul hotărârea:

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abon. dela: Ci-umbrud pe 1907 și 1908. — Desmir întregire pe 1911. Casina Beiuș pe 1911 întregire, dar nu chiar până la capătul anului, căci abon. an. face 18 cor. — Dr. Il. M. Sziget pe 1911. — Orlat pe 1908—1911. — Maros-Borgó pe 1911 întregire. — Nagy-Dersida pe 1908 întreg. — Reghin pe 1911 întregire. — A. P. Budapesta pe 1910. — Csenger-Uifalu pe 1911. — E. V. Budapesta pe pătrarul din urmă al anului 1911. Balomir pe 1911. Prata pe 1911. — Farkas-aszó pe pătrarul din urmă al anului 1911. și pătrarul prim 1912. — Csukics pe 1911 întreg. — Kis-Gérecze pe Noemvrie—Decemvrie 1911. — Maior P. Brașov până la finea an. 1911. — Șteiu pe 1910 și 1911. Iva-mare pe 1909 și 1910. — Szaniszló pe timpul din 1/4—1/10 1911. Deci mai sunteți în restanță cu pătrarul ultim din anul acesta. — Gy.-St-Miklós pe 1911 pătrarul din urmă. Szamos-Domb pe 1910 și 1911. Remân mai departe în restanță anii 1907—1909. Noul-săseș pe 1911 sem. 2-lea.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Manual de limba maghiară pentru școlile medii etc. și pentru particulari de Dr. Octavian Prie profesor gimnazial în Blaj. Manualul e întocmit cu considerație la lipsele noastre școlare peste tot și are indiscutabilul merit de a fi dat o norocoasă soluție învățării limbei maghiare. Cartea e aprobată de minister cu nrul 114,708 și recensia oficială apărută în Nrul 21—1911 din Hivatalos Közlöny nu află destule cuvinte de laudă despre acest manual »din care școlarii învață ungurește jucându-se«. Piezele de lectură formează însă-le așa un grup armonios, încât și dacă ar lipsi partea gramaticală, cari le concommitază, ar fi suficiente pentru a învăța ungurește. Căci dela lumea care ne împrejmuie cu lucrurile și ființele ei, dela mișcări, colori și situații până la piezele de povești, istorie, geografie, istoria naturală, toate sunt astfel grupate, ca la cel mai potrivit timp și loc să se perânde altele cu material nou de cuvinte și expresii, pe cari le reclamăm involuntar în mersul treptat al învățământului. Vocabularele de subt pieze și dela călcăiul cărții ne fac învățarea ușoară de tot. Iară gramatica, care e întocmită cu considerare la greutățile, pe cari un român le întâmpină la învățarea limbei ungurești, însoțește piezele de lectură treptat, dând reguli de limbă scurte și precise și punând mare pond pe felul deosebit de expresie dintre limba română și cea ungurească.

E o carte, de care particularul are mare lipsă în viață; nu numai acela, care vrea să învețe ori să nu uite ungurește, dar și pentru celce

știe. În datorințele multiple, ce se apasă astăzi mai ales pe umerii unui purtător de oficiu de a reprezenta și întreprinde pe la diferite autorități, manualul de față îi va fi de mare folos.

Se poate comanda dela *Librăria Seminarială Balázsfalva—Blaj sau dela autor tot acolo*. Costă 2'50 cor. + 20 fil. porto.

*

„Cultura Creștină“ revista profesorilor de teologie din Blaj, Nrul 15, cu următorul sumar:

Dr. Ioan Coltor: Să avem și noi un sfânt. — Zenove Paclișan: Legăturile Românilor Ardeleni cu Reformațiunea în veacul al XVI. și XVII-lea. (II). — Dr. Ioan Sâmpălean: Publicarea procesului în cauzele matrimoniale vinculari. — Petru Suciș: Amintiri despre noi în trei cărți vechi de geografie-statistică. — Virgil Pop: La unirea bisericilor. (II). — Cronică: Învățătorii din arhidieceza Blajului; Misiuni sacre poporali; Împotriva alcoolului; Baronul Alexandru Barkoczy; Purtarea poporului nostru în 1848 și 1911; Un răspuns. — Cărți și reviste: »Convorbiri Literare«, »Flacăra«, »Alkotmány«. — Telefon.

*

Vatra familiară. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Cea mai potrivită carte pentru săteni! Cuprinde sfaturi creștinești și în o foarte frumoasă limbă populară. E editată de societatea de lectură a Clericilor din Seminarul Blajului. Se află de vânzare la oricare Librărie românească. Prețul 30 bani.

*

Mângăierea creștinului. Am onoarea a aduce la cunoștința Veneratului Cler român, că din cartea de rugăciuni, ce poartă titlul de mai sus, nu mai am decât trei feluri de legături, și anume: a) un exemplar legat acasă în Oradea-mare costă 1 cor., iar cu posta 1 cor. 24 fil.; al unsprezecelea exemplar îl dau gratuit, pentru 10 cor. 76 fileri trimis cu mandat postal spedez cu exped. rec. în exemplare. Spedarea cu rambursă costă mai mult; — b) legătură în piele de chagria neagră cu cruce aurită, cu foi aurite, în toc; un exemplar cu sped. rec. 4 cor. 30 fileri; — c) leg în imitație de os (albă) cu cruce frumoasă împodobită cu decorațiune de aur și mângăitar și cu pictură de flori artistică, cu foi aurite și toc, un ex. cu sped. recerută costă 6 cor. 30 fileri. — Iară din *Căntările bisericesti* după oratorul Massillon, traduse de subscrișul din tomul I. numai foarte puține exemplare mai am; din tomul II. am destule. Prețul ambelor tomuri cu sped. rec. 6 cor.; prețul tomului I. ori II. deosebit 4 coroane. — Comandele sunt a se adresa la: Ioan Genț, protopop gr.-cat. în Nagyvárad Sztaroveszky utca nr. 6.

*

Carte de cântece întocmită pe baza pedagogică și în conformitate cu planul de învățământ din 1911 pentru școlile primare, de profesorul de muzică dela seminarul „Andreișan“ din Sibiu, T. Popovici. Cuprinde peste 80 cântece alese din comoara muzicală națională și aranjate cu deosebită îngrijire și e aprobată ca manual didactic de Preaven. Consistor arhidiecezan. Partea I. cuprinde cântece în 1 și 2 voci, pentru clasele I—IV;

prețul e 60 fil. Partea II. cuprinde cântece în 2 și 3 voci, pentru clasele V—VI; prețul e 1 cor. Porto 10 fileri. La comanda de peste 10 exemplare se dă rabatul cuvenit. Cartea poate fi folosită cu succes și în gimnaziu și școale reale inferioare, în școale civile și preparandii. Se poate comanda la: **Librăria Semin. din Blaj.**

*

Em Elefterescu: *Necesitatea religiei pentru omenire*, ediția II. revăzută și adaogită prețul 50 b.

*

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria
Seminarului teol. gr. cat. din
Blaj cu prețul 9'50 cor.

*

D. Horia Petra-Petrescu: *Publicul nostru și teatru*, conferință ținută în a II. sedință a „Societății pentru fond de teatru român în Blaj la 30 Aug. 1911. Retipărire din „Românul“.

*

Em. Elefterescu: *Cartea neamului pe 1912*, cuprinzând alături cu calendarul, datele istorice, tradițiuni, credințe și datini populare, toate aranjate după luni și zile, afară de aceea bucăți literari și învățături, după lipsele și trebuințele țaranului. Anul II. prețul 2 cor.

*

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. **Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.**

2. **Planul de învățământ și îndreptarul metodic.** pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobate din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693. Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opu întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școlile cu un învățător — 80
" " " doi " 1'20
" " " trei " 1'60
plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comanda se face la **Tipografia Seminarială.**

*

Sp. Cegăneanu: *Obiecte bisericesti* din secțiunea ecclésiastică a muzeului național de anticități din București, studiate și descrise, cu ilustrațiuni frumos executate. București 1911.

*

Carte de citire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de Ioan F. Negrușiu și Petru Ungurean. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 5,9421—1910.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.** — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 10—104 (Központi városháza mellett).

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plată simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,003,540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	"	4,834,801-12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,839-992 —
	viață	11,020,266 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă	"	2,428,317 —

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(88 73—?)

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. care cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.